

Akademik Yazma Açısından Bildiri Özetleri

Efecan KARAGÖL**

Öz

Bilimsel toplantılarda bir konu üzerinde yapılan açıklama, görüş ve raporun sözlü veya poster şeklinde sunumuna bildiri denir. Poster, özet ve tam metin olmak üzere üç çeşit bildiri vardır. Özet bildiri; bilimsel toplantıdan önce bilim kuruluna gönderilen, araştırmanın başlığı, içeriği ve anahtar kelimelerine yer verilen metindir. Bu araştırmanın amacı, bildiri özetlerini akademik yazma açısından incelemektir. Nitel araştırma olarak planlanan bu çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın inceleme nesnesini, sosyal bilimler ve eğitim bilimleri alanlarına yönelik ulusal ve uluslararası statüdeki toplantılarda sunulmuş 150 bildiri özeti oluşturmuştur. Veriler, "Bildiri Özeti İnceleme Formu" yardımıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi tekniğine başvurulmuştur. Araştırmacıların bildiri özeti yazarken; başlık, özet metni ve anahtar kelime oluşturma hususlarında hata yaptıkları tespit edilmiştir. Araştırmada ulaşılan bulgu ve sonuçların akademik yazmanın içeriğine ve bilimsel toplantılara başvuracak araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bildiri özeti, özet, akademik yazı, akademik yazma, bilimsel toplantı.

Abstracts of Papers in Terms of Academic Writing

Abstract

Abstract paper is the text sent to the scientific board before the scientific meeting and the title, content and key words of the research are given. The purpose of this research is to examine the abstracts of papers in terms of academic writing. In this study, which is planned as qualitative research, the method of document analysis was used. The review object of the research was a summary of 150 papers presented at national and international meetings on the fields of Social Sciences and Educational Sciences. The data was collected with the help of a "Statement Summary Review form". Content analysis technique was applied in the analysis of data. It was found that the researchers made mistakes in writing the summary of the papers, creating the title, summary text, and keyword.

Keywords: Abstract, academic writing, scientific meeting.

Giriş

Akademik yazma becerisiyle oluşturulmuş bilimsel metin ürünlerine akademik yazı denir. Akademik yazı türlerinden biri de bildiri özetleridir. Bilimsel toplantılarda bir konu üzerinde yapılan açıklama, görüş ve raporun sözlü veya poster şeklinde sunumuna bildiri denir. Söz konusu bildirilerin bilim kuruluna sunumu için hazırlanan ve araştırmanın mahiyeti hakkında kısa bilgi veren metinler, bildiri özeti olarak tanımlanabilir. Bildiri özetleri, araştırmacıların akademik yazma becerisiyle ürettiği akademik metin türleridir. Bildiri özetlerinin incelenmesi, bu akademik yazı türünün akademik yazma becerisi açısından durumunu ortaya koymak ve akademik yazmanın sınırlarını çizmek açısından önemlidir.

Bilimsel toplantı, bilim insanlarının (akademisyenlerin) bir araya gelmesiyle oluşan ve akışı önceden belirlenmiş bir program dâhilinde yürütülen sempozyum, kongre, bilgi şöleni, çalıştay gibi

** Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Zonguldak, efecankaragol@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0331-8009

toplantılardır. Bu toplantılarda bilim insanları bir konu hakkındaki araştırmalarını, düşüncelerini sözlü veya poster şeklinde sunarlar. Söz konusu araştırma ve düşüncelerin sunumu, akademik yazma disipliniyle ilgili bir durumdur.

Literatürde “akademik yazma” söz grubunu karşılayan “academic writing” başlıklı yayınlar mevcuttur (bk. Leki, 1998; Anita & Judit, 2000; Hewings, 2001; Hinkel, 2004; Paltridge, 2004; Coffin vd., 2005; Zemach & Rumisek, 2005; Bailey, 2006; Murray & Moore, 2006; Bowker, 2007; Oshima & Hogue, 2007; Silvia, 2007; Hartley, 2008; Pecorari, 2008; Gillett, A., Hammond, A. & Martala, M., 2009; Irvin, L., L., 2010; Monippally, M. M. & Pawar, S., B. 2010; Bailey, 2011; Butler, 2012; Swales & Feak, 2012; Chin, P., Koizumi, Y., Reid, S., Wray, S. & Yamazaki, Y., 2015; Murray, 2015). Bu yayınların bazılarında tanım belirtilerek ayrıntıya girilmiştir. Bazı yayınlarda ise tanım belirtilmeden akademik yazmanın özellikleri ele alınmıştır. “Akademik yazma nedir?” sorusuna cevap veren yayınlarda yer alan tanımlara aşağıda yer verilmiştir:

Coffin vd. (2005)’ne göre “Akademik yazma uzmanlık gerektiren özel kelimeleri ve belirli cümle yapılarını içerir.” (s. 14). Gillett vd. (2009)’ne göre “Akademik yazı sosyal bir uygulamadır. Her zaman bir okuyucu kitlesi düşünülerek yazma anlamına gelir ve açıklamak veya ikna etmek gibi her zaman bir amaçla yazılır.” (s. xix). Irvin (2010)’e göre “Akademik yazı, her zaman, bilgiyi göstermenizi ve belirli disiplinler düşünme, yorumlama ve sunma becerileri ile yeterli göstermenizi isteyen bir değerlendirme şeklidir.” (s. 8). Monippally ve Pawar (2010)’a göre “Akademik yazı, geniş anlamıyla bilimsel bilgiyi iletme içindir.” (s. 77). Chin vd. (2015)’ne göre “Akademik yazı, araştırma amacıyla oluşturulan tüm yazıları ifade eden genel bir terimdir.” (s. v).

Akademik yazma, “Akademik bağlamdaki araştırmaların çeşitli türlerde raporlaştırılması sürecinde içerik, biçim, yazım ilkeleri, dil ve anlatım yönlerinden kendine has ilkeleri olan yazma becerisidir” (Karagöl, 2018: 3). Akademik yazma becerisiyle oluşturulan metinlere akademik yazı denir. Akademik yazıların çeşitli özellikleri vardır. Bu özellikler şöyle sıralanabilir:

- Akademik yazma, eleştirel bir beceridir.
- Akademik yazma, neseldir.
- Akademik yazma, tutarlılık gerektirir.
- Akademik yazma, bilimsel araştırmayla iç içedir.
- Akademik yazma, uzmanlık gerektiren teknik ve sistematik bir alandır.
- Akademik yazma, raporlaştırmaya dayalı bir metin üretim sürecidir.
- Akademik yazma, günlük dil kullanımından farklıdır.
- Akademik yazma, dil ve anlatım kurallarına titizlikle uymayı gerektirir.
- Akademik yazma, akademinin çeşitli düzeylerinde kullanılan bir yazma türüdür.
- Akademik yazmanın bilim adamları gibi özel okuyucu kitlesi vardır.
- Akademik yazma; açıklamayı, bilgiyi aktarmayı ve okuyucuyu ikna etmeyi hedefler.
- Akademik yazmanın alana özgü sözcük kullanımı, belirli cümle yapılarının oluşturulması ve organizasyon (düşüncelerin inşası) gibi gereklilikleri vardır (Karagöl, 2018: 12).

Çeşitli özellikleri ve türleri olan akademik yazıların içinde bilim insanının en çok üretmek durumunda olduğu türün makalenin yanı sıra bildiri olduğu düşünülebilir. Çünkü bilim insanları, yaptıkları araştırmaları akademiye duyurmak için bilimsel toplantılarda bildiri olarak da sunabilirler. Sempozyum, kongre, bilgi şöleni, çalıştay gibi bilimsel toplantılarda bir konu üzerinde yapılan açıklama, görüş ve raporun sözlü ve poster şeklinde sunumuna bildiri (tebliğ) denir. Bildiri, ulusal bilimsel toplantı ve uluslararası bilimsel toplantılarda sunulur. Ulusal bilimsel toplantı, ulusal seviyede farklı kurumlardan bilim insanlarının bilim kurulunda bulunduğu ve sunumların bilimsel ön incelemeden geçirilerek kabul edildiği toplantıdır. Uluslararası bilimsel toplantı ise farklı ülkelerden bilim insanlarının bilim kurulunda bulunduğu ve sunumların bilimsel ön incelemeden geçirilerek kabul edildiği toplantı olarak tanımlanır (ÜAK, 2018). Üç çeşit bildiri vardır:

1. Poster Bildiri: Bilimsel çalışmaların sunulduğu bilimsel toplantılarda, çalışmanın görsel yanı ağır bastığında, gezici duvarlarda yazılı bir biçimde sunulması, duvaryazı (poster) bildiri sunumu (TÜBA)’dur. Poster bildiri, araştırmacı tarafından tek parça olarak hazırlanır ve bastırılır. Özet (Türkçe

Akademik Yazma Açısından Bildiri Özetleri

ve İngilizce), Anahtar Kelimeler, Giriş, Materyal ve Yöntem, Sonuçlar ve Tartışma, Kaynaklar bölümlerinden oluşur.

2. Özet Bildiri: Bilimsel toplantıdan önce bilim kuruluna gönderilen, araştırmacının problem durumu, amacı, alt problemleri/alt amaçları, yöntemi, ön bulguları ve ön sonuçları gibi bilgilere yer verilen özet metnidir. Bu özet metni, bildiri düzenleme kuruluna ulaştırıldıktan sonra kurul tarafından hakemlere gönderilir. Hakemler, özet bildiri metnini inceleyerek bildirinin söz konusu bilimsel toplantıda kabul edilip edilmeyeceğine karar verirler. Bilimsel toplantı için kabul edilen özetler, bildiri özetleri kitabı olarak basılı veya elektronik ortamda kullanıcılara sunulabilir.

3. Tam Metin Bildiri: Özeti kabul edilen bildiri, bilimsel toplantıda sözlü olarak çeşitli araçlar yardımıyla sunulur. Sunum hâlinde olan bildiri, daha sonra araştırmacının isteğine göre tam metin olarak tam metin kitabında veya herhangi bir dergide yayımlanabilir.

Akademik yazmaya yönelik literatürde bazı araştırmaların olduğu görülmektedir (Karagöl, 2018; Turan, Sevim & Tunagür, 2018; Deniz & Karagöl, 2017; Deniz & Karagöl, 2016; Güneş & Çevik, 2016; Atmaca, 2016; Aktaş & Yurt, 2015; Bahar, 2014; Coşkun & Kan, 2013; Sevim & Erem, 2012; Sevim & İşcan, 2012; Tatar & Tatar, 2008). Ancak bu araştırmaların hiçbirinde bildiri özetleri akademik yazma açısından ele alınmamıştır. Bu tespiti DergiPark, ULAKBİM, YÖK Tez Tarama sayfası, ERIC ve EBSCOhost veri tabanlarında “özet”, “bildiri özeti”, “akademik yazma”, “proceeding abstract” ve “academic writing” anahtar kelimeleriyle yapılan taramalar sonucunda ulaşılmıştır. Buradan hareketle araştırmacının amacı, akademik yazma açısından bildiri özetlerini incelemektir. Bu amaca yönelik ayrıntılı verilere ulaşmak için aşağıdaki alt problemler belirlenmiştir:

1. Bildiri özeti başlığının akademik yazma açısından durumu nedir?
2. Bildiri özeti metninin akademik yazma açısından durumu nedir?
  - 2.1. Bildiri özetlerinde araştırma raporunun hangi bölümlerine yer verilmektedir?
  - 2.2. Bildiri özetlerinde kullanılan fiiller nelerdir?
  - 2.3. Bildiri özetleri oluşturulurken hangi kip eklerine yer verilmektedir?
  - 2.4. Bildiri özetlerinde tercih edilen anlatıcı türleri ve çatılar nelerdir?
3. Bildiri özet metnindeki anahtar kelimelerin akademik yazma açısından durumu nedir?

Araştırmada elde edilen bulgu ve sonuçların akademik yazma literatürüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma, eğitim bilimleri ve sosyal bilimler alanındaki bildiri özetleriyle sınırlıdır. Bildiri özetlerinin biçimsel özellikleri araştırmacının kapsamında değildir. Ayrıca özetlerin kelime sayısı, bilimsel toplantının kurallarına göre şekillendiğinden araştırmaya dâhil edilmemiştir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma, nitel çalışma olarak planlanmıştır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım, 1999: 10). Ayrıca nitel araştırma, nicel araştırmaların aksine, gelişen ve değişen dünyanın ve oluşan yeni anlayışların ve beraberinde gelen sorun ve mücadelelerin detaylı bir şekilde anlaşılmasına olanak sağlar (Seggie ve Bayyurt: 2015: 16).

Görüşme, gözlem ve dokümanlar, nitel araştırmacının veri toplama yöntemlerindedir. Bu araştırma, akademik yazma açısından bildiri özetlerini incelemeyi amaçladığı için araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. “Doküman analizi örgütsel, klinik veya program kayıtlarının tam metinlerinin ya da bunlardan yapılan alıntılarının, muhtıra ve yazışmaların, resmi yayınlar veya raporların, kişisel günlüklerin, açık uçlu anketlere verilen yazılı cevapların incelenmesini kapsamaktadır” (Patton, 2014: 4).

İnceleme Nesnesi

Nitel bulgular, mülakat, gözlem ve dokümanlar olmak üzere üç farklı veri toplama şekliyle meydana gelir (Patton, 2014: 4). Dokümanlar, nitel çalışmalarda inceleme nesnesi olarak ifade edilebilir. Araştırmacının inceleme nesnesini eğitim bilimleri ve sosyal bilimler alanında düzenlenen

bilimsel toplantıların bildiri özetleri oluşturmaktadır. Bu yönüyle araştırmadaki nitel bulgular dokümanlardan elde edilmiştir. Söz konusu bilimsel toplantılara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 1.

Araştırmanın inceleme nesnesini oluşturan bilimsel toplantılar

No.	Bilimsel Toplantı Adı, Yeri ve Yılı
1.	12. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Trabzon, 2016
2.	10. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı, İstanbul, 2017
3.	2. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi, Antalya, 2018

Tablo 1’de belirtilen bilimsel toplantıların bildiri özetlerine genel ağ adreslerinden ulaşılmıştır. Her bilimsel toplantının özet kitapçığında yer alan ilk elli bildiri incelemeye dâhil edilmiştir. Toplam yüz elli bildiri özeti akademik yazma açısından değerlendirilmiştir.

Verilerin Toplanması

Veriler “Bildiri Özeti İnceleme Formu” kullanılarak toplanmıştır. Söz konusu form, Karagöl (2018) tarafından oluşturulan “Tez İnceleme Formu”ndan uyarlanmıştır. Aşağıdaki tabloda bu araştırmada kullanılan “Bildiri Özeti İnceleme Formu”na yer verilmiştir:

Tablo 2.

Bildiri özeti inceleme formu

A. Başlık	
1.	Başlık kaç kelimeyle yazılmış?
2.	Başlıkta yapılan işi belirten kelime nedir?
3.	Başlıkta kısaltma kullanılmış mı?
4.	Başlıkta örneklem kullanılmış mı?
5.	Başlıkta anlatım bozukluğu var mı?
B. Özet Metni	
1.	Problem durumu bilgisi var mı?
2.	Amaç bilgisi var mı?
3.	Alt amaçlar/alt problemler/hipotez bilgisi var mı?
4.	Önem bilgisi var mı?
5.	Varsayım, sınırlılık ve tanım bilgisi var mı?
6.	Araştırmanın modeli bilgisi var mı?
7.	Evren-örneklem/çalışma grubu bilgisi var mı?
8.	Veri toplama bilgisi var mı?
9.	Verilerin analizi bilgisi var mı?
10.	Ön bulgu/bulgu ve ön sonuç/sonuç bilgisi var mı?
11.	Tartışma bilgisi var mı?
12.	Önerilere yer verilmiş mi?
13.	Bildiri özetlerinde kullanılan fiiller nelerdir?
14.	Kullanılan kip ekleri nelerdir?
15.	Anlatıcı türleri ve çatı kullanımı nasıldır?
C. Anahtar Kelimeler	
1.	Kaç anahtar kelime kullanılmıştır?
2.	Anahtar kelimelerin her birinin kelime sayısı kaçtır?
3.	Anahtar kelimeler, anahtar kelime özelliği taşımakta mıdır?
4.	Anahtar kelimeler başlıkla uyumlu mudur?
5.	Anahtar kelimeler özetinde kullanılmış mıdır?

Akademik Yazma Açısından Bildiri Özetleri

“Bildiri Özeti İnceleme Formu” 3 ana bölüm ve 25 sorudan oluşmaktadır. “Başlık”, “Özet Metni” ve “Anahtar Kelimeler” formun ana bölümlerini oluşturmaktadır. Uyarlanan form, veri toplama işleminden önce 3 bildiri özetinde denenmiştir ve bütün maddelerin veri toplamaya uygun olduğu görülmüştür. Bildiri özeti sayısınca form çoğaltılmış ve her özetten elde edilen veri, forma yazılarak kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Nitel araştırmalarda verilerin incelenmesi için söylem analizi, konuşma analizi, betimsel analiz ve içerik analizi gibi birbirinden farklı tekniklere başvurulur. Bu araştırmada içerik analizi kullanılmıştır. Özetlerdeki verilere ulaşmak için form yardımıyla içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, bir veya birçok metnin içindeki sözcüklerin, kavramların, temaların, deyimlerin veya cümlelerin belirlenip sayıya dökülmesi için kullanılır (Kızıltepe, 2015: 253-254). İçerik analizinde verilerin kodlanması önemli bir adımdır. Kodlama, verilerin içerik analizine tabi tutulması, sözcük, cümle, paragraf gibi veriler arasında yer alan anlamlı bölümlere isim verilmesi sürecidir (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 227).

Formdaki “Başlık”, “Özet Metni” ve “Anahtar Kelimeler” içerik analizinin “tema” boyutunu oluşturmaktadır. 25 soru ise içerik analizinin “kategori” boyutudur. Önceden belirlenmiş tema ve kategoriler yardımıyla özetlerdeki verilere ulaşılmıştır. Bu veriler kodları oluşturmaktadır. Araştırmada bu yönüyle tümdengelimsel içerik analizi yapılmıştır. Tümdengelimsel içerik analizi, tümevarımsal içerik analizinin aksine verilerin mevcut çerçevelere göre analizine dayanır (Patton, 2014: 453). Bildiri özetlerinin incelenmesiyle elde edilen kodlar, ilgili kategori ve temaların altına yerleştirilerek tablolaştırılmıştır. Verilerin sıklık ve yüzdeleri elle hesaplanmıştır. Büyüköztürk vd. (2008) ’nin belirttiği gibi “Sayısallaştırma/sayma içerik analizinin önemli özelliklerinden biridir. Uygun kategoride yer alan her birim her seferinde sayılır. Kodlama sürecinin en son ürünü sayılar olmalıdır. Belli kelimelerin, ifadelerin, sembollerin, resimlerin kısacası açık olarak kodlanabilecek birimlerin sıklığının belirlenmesinde sayılar kullanılır” (s. 266).

Bulgular

Aşağıda bildiri özetlerindeki başlık, özet metni ve anahtar kelime temasına ilişkin kategori ve kodlara yer verilmiştir:

Başlık Temasıyla İlgili Bulgular

Bildiri özetlerindeki başlıkların kelime sayılarına aşağıda yer verilmiştir:

Tablo 3.

Özet başlıklarındaki kelime sayısı

	No.	Kod	f	%
	1.	4	1	%0,66
	2.	5	5	%3,33
	3.	6	3	%2
	4.	7	15	%10
Başlıktaki	5.	8	21	%14
Kelime	6.	9	26	%17,3
Sayısı	7.	10	18	%12
Kategorisi	8.	11	15	%10
	9.	12	12	%8
	10.	13	17	%11,3
	11.	14	7	%4,6
	12.	15	3	%2
	13.	16	3	%2
	14.	17	2	%2
	15.	18	1	%0,66

16.	19	1	%0,66
	Toplam	150	%100

“Başlıktaki Kelime Sayısı” kategorine ilişkin yapılan incelemede 16 koda ulaşılmıştır. 9 kelimelik başlıkların özetlerde en çok kullanıldığı tespit edilmiştir. 4, 5 ve 6 kelimelik kısa başlıkların yanı sıra 16, 17, 18 ve 19 kelime gibi uzun başlıkların da özetlerde kullanıldığı dikkat çekmektedir. 15 özette 7, 21 özette 8, 18 özette 10, 15 özette 11, 17 özette 13, 7 özette 14 ve 3 özette 15 kelimelik başlık olduğu belirlenmiştir. En çok tercih edilen başlık kelime sayısının 7-13 kelime aralığında olduğu Tablo 3’te açıkça görülmektedir. Aşağıda bazı özet başlıklarına örnekler verilmiştir:

Anadili Konuşurlarının Söz Eylem Kullanımı Üzerine Edimbilimsel Bir İnceleme (9 Kelimelik Başlık, UTEOK 2017, 1 Numaralı Özet)

Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine İlişkin Görüşlerinin Etkinlik Kuramına Göre İncelenmesi (16 Kelimelik Başlık, 12. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, s. 6)

Başlıklarda yapılan işi belirten kelimelerle ilgili veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur. Bazı başlıklarda yapılan işi belirten kelimeler kullanılmadığı için oran bilgisine yer verilmemiştir:

Tablo 4.

Özet başlıklarında yapılan işi belirten kelimeler

	No.	Kod	f
Başlıkta Yapılan İş Belirten Kelime Kategorisi	1.	analizi	3
	2.	araştırılması	2
	3.	belirlenmesi	6
	4.	değerlendirilmesi	10
	5.	etkisi	12
	6.	geliştirilmesi	4
	7.	ilişkisi	1
	8.	incelenmesi	35
	9.	karşılaştırılması	1
	10.	kullanımı	3
	11.	rolü	1
	12.	tespiti	1
	13.	uyarlanması	1
	Toplam		80

Yapılan işi belirten kelime olarak başlıklarda en çok “incelenmesi” kelimesi kullanılmıştır. Bunu sırasıyla “etkisi, değerlendirilmesi, belirlenmesi, geliştirilmesi, analizi, kullanımı, araştırılması, ilişkisi, karşılaştırılması, rolü, tespiti ve uyarlanması” kelimeleri takip etmektedir. Yapılan işi belirten kelimelerin kullanımına aşağıda örnek olarak yer verilmiştir:

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Mizah Tarzları ile Pozitif Algı Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (“incelenmesi” kullanımı, 2. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi, s. 9).

Yabancılar Türkçe Öğretiminde Gass’ın İkinci Dil Edinimi Modeli’nin Söz Varlığını Geliştirmeye Etkisi (“etkisi” kelimesi kullanımı, UTEOK 2017, 34 numaralı özet)

Başlıklarda kullanılan kısaltmalarla ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmuştur. Çoğu başlıkta kısaltma kullanılmadığı için oran bilgisine yer verilmemiştir:

Tablo 5.

Özet Başlıklarında Kısaltma Kullanma Durumu

	No.	Kod	f
	1.	CEF-ESTIM	1
	2.	STEM	2

Akademik Yazma Açısından Bildiri Özetleri

Başlıklarda	3.	GDO	1
Kullanılan	4.	YGS	1
Kısaltmalar	5.	LYS	1
Kategorisi	6.	7E	1
	7.	TGA-FÖG	1
		Toplam	8

Yukarıdaki tabloda özet başlıklarında kullanılan kısaltmalar yer almaktadır. Kısaltmaya yer veren başlıkların az olduğu dikkat çekmektedir. “YGS” ve “LYS” kısaltmaları aynı başlıkta kullanıldığı için toplam 7 başlıkta kısaltma kullanılmıştır (%4,6). Aşağıda kısaltma kullanılan başlıklara örnekler verilmiştir:

10. Sınıf Elektrik ve Manyetizma Kavramlarının Öğretiminde Fizik Öğrenme Günlüğü ile Birleştirilmiş Tahmin Et-Gözle-Açıkla (TGA-FÖG) Yönteminin Kullanılması (12. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, s. 13)

CEF-ESTİM Kılavuzuna Göre Hitit, İstanbul ve Yedi İklim Setlerindeki A2 Okuma Metinlerinin Değerlendirilmesi (UTEOK 2017, 30 numaralı özet)

Başlıklarda örneklem kullanımına ilişkin kategori ve kodlara aşağıda yer verilmiştir:

Tablo 6.

Başlıklarda örneklem kullanımı

Başlıkta	No.	Kod	f	%
Örneklem	1.	Kullanılmış	4	%2,66
Kullanımı	2.	Kullanılmamış	146	%97,33
Kategorisi		Toplam	150	%100

Verilen tabloda başlıklarda örneklem kullanımına ilişkin bilgiler sunulmuştur. Sadece dört başlıkta örneklem kullanılmıştır (%6). Aşağıda örneklem bilgisine yer verilen başlıklara bir örnek verilmiştir:

Ortaokul Öğrencilerinin Medya Araçlarına Erişim ve Kullanma Durumlarının Betimlenmesi: Diyarbakır Örneği (UTEOK 2017, 37 numaralı örnek)

Başlıklardaki anlatım bozukluğuna yönelik tespitler aşağıda sunulmuştur:

Tablo 7.

Özet başlıklarında anlatım bozukluğu durumu

Başlıkta	No.	Kod	f	%
Anlatım	1.	Var	8	%5,33
Bozukluğu	2.	Yok	142	%94,6
Kategorisi				

Tablo 7’de başlıklardaki anlatım bozukluğu tespitine ilişkin veriler yer almaktadır. 8 özetinde anlatım bozukluğu varken (%5,3) 142 özetinde anlatım bozukluğu yapılmamıştır (%94,6). Anlatım bozukluğu yapılan başlıklara aşağıda örnekler verilmiştir:

Zenginleştirilmiş Eğitim Uygulamalarının 7. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilimleri Ders Başarıları Tutumları ve Kalıcılığa Etkisi (“Tutumları” yerine “Tutumlarına” olması gerekirdi.), (12. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, s. 3)

Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Derslerinde Kullandıkları Yöntem-Teknikler ve Kullanım Düzeyleri (“ve” bağlacından sonra “bu yöntem-teknikleri” ifadesi olmalıydı.), (UTEOK 2017, 13 numaralı özet)

Özet Metni Temasıyla İlgili Bulgular

Bu alt başlıkta bildiri özet metinleriyle ilgili verilere yer verilmiştir:

Tablo 8.

Özet metninde yer verilen araştırma raporu bölümleri

	No.	Kod	f	%
Özet Metninde Yer Alan Bölümler Kategorisi	1.	Problem durumu	89	%59,3
	2.	Amaç	133	%88,6
	3.	Alt amaçlar/alt problemler	6	%4
	4.	Önem	13	%8,6
	5.	Model	80	%53,3
	6.	Evren-örneklem/çalışma grubu	107	%71,3
	7.	Veri toplama	109	%72,6
	8.	Verilerin analizi	86	%57,3
	9.	Ön bulgu/ön sonuç	3	%2
	10.	Bulgu/Sonuç	86	%57,3
	11.	Öneriler	8	%5,3

Özetlerde yer verilen araştırma raporu bölümleri kategorisine ilişkin 11 koda ulaşıldığı görülmektedir. Bildiri özetlerinde en çok yer verilen araştırma raporu bölümü amaç cümlesidir (%88,6). Amaç cümlesini sırasıyla veri toplama (%72,6), evren-örneklem/çalışma grubu (%71,3), veri analizi (%57,3) ve bulgu/sonuç (%57,3) bilgileri takip etmiştir. Özetlerde ön bulgu/ön sonuç (%2), alt amaç/alt problemler (%4), öneri (5,33) ve önem (%8,6) bölümlerine az sıklıkta yer verildiği saptanmıştır.

Bildiri özetlerinde tercih edilen fiillere yönelik sıklık bilgisine Tablo 9'da yer verilmiştir. Bazı fiiller, birden fazla kullanıldığı için oran bilgisi sunulmamıştır:

Tablo 9.

Özetlerde En Çok Kullanılan Fiiller

	No.	Kod	f
Özetlerde En Çok Kullanılan Fiiller Kategorisi	1.	kullan-	68
	2.	oluş-	59
	3.	belirle-	48
	4.	incele-	48
	5.	gör-	41
	6.	tespit et-	29
	7.	amaçla-	28
	8.	gerçekleştir-	23
	9.	yap-	20
	10.	göster-	19
	11.	düşün-	18
	12.	ortaya koy-	18
	13.	değerlendir-	16
	14.	analiz et-	15
	15.	ulaş-	15
	16.	uygula-	15
	17.	belirt-	14
	18.	katıl-	14
	19.	ortaya çık-	14
	20.	söyle-	14
	21.	sağla-	13

Akademik Yazma Açısından Bildiri Özetleri

22.	çalış-	13
23.	topla-	13
24.	elde et-	12
25.	yer ver-	12
26.	sapta-	12
27.	tartış-	11
28.	bulun-	11

Bildiri özetlerinde en çok kullanılan fiillere Tablo 9’da yer verilmiştir. “kullan-“ fiili en çok tercih edilen fiil olarak dikkat çekmektedir. Bu fiili, “oluş-“, “belirle-“, “incele-“, “gör-“, “tespit et-“, “amaçla-“, “gerçekleştir-“ ve “yap-“ fiilleri takip etmektedir. “göster-“, “düşün-“, “ortaya koy-“, “değerlendir-“, “analiz et-“, “ulaş-“, “uygula-“, “belirt-“, “katıl-“, “ortaya çık-“, “söyle-“, “sağla-“, “çalış-“, “topla-“, “elde et-“, “yer ver-“, “sapta-“, “tartış-“ ve “bulun-“ fiilleri özetlerde kullanılan diğer fiillerdir.

Özetlerdeki kip, kişi ve çatı eki kullanımına aşağıda yer verilmiştir:

Tablo 10.

Özetlerde Kullanılan Kip Ekleri

	No.	Kod	f	%
Özetlerde	1.	Öğrenilen Geçmiş Zaman	137	%91,3
Kullanılan	2.	Şimdiki Zaman (-makta/-mekte)	69	%46
Kip Ekleri	3.	Geniş Zaman	34	%22,6
Kategorisi	4.	Gelecek Zaman	30	%20
	5.	Gereklilik Kipi	5	%3,32

Bildiri özetlerinde beş farklı kip ekinin kullanıldığı görülmüştür. En çok kullanılan kip eki öğrenilen geçmiş zamandır (%91,3). Şimdiki zaman (%46), geniş zaman (%22,6), gelecek zaman (%20) ve gereklilik kip ekleri (%3,33), öğrenilen geçmiş zaman kip ekini izlemektedir.

Ayrıca incelenen 150 bildiri özetinin hepsinde (%100) 3. teklik kişi ve edilgen çatı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler Temasıyla İlgili Bulgular

Bildiri özetlerindeki anahtar kelimelere ilişkin bilgiler bu alt başlıkta sunulmuştur:

Tablo 11.

Bildiri Özetlerindeki Anahtar Kelime Sayısı

	No.	Kod	f	%
Özetlerde	1.	2	6	%5,6
Kullanılan	2.	3	54	%50,46
Anahtar	3.	4	33	%30,84
Kelime	4.	5	11	%10,28
Sayısı	5.	6	3	%2,8
Kategorisi				
	Toplam		107	%100

Anahtar kelime sayısı kategorisine ilişkin yapılan incelemede 5 koda ulaşılmıştır. 43 özette anahtar kelimeye yer verilmemiştir. Özetlerde en çok 3 anahtar kelime (%50) kullanılmıştır. Ardından 4 (%30,5), 5 (%7,3), 2 (%1,85) ve 6 (%2) anahtar kelimenin kullanıldığı belirlenmiştir.

Bildiri özetlerindeki anahtar kelimelerin her birinin kelime sayısına Tablo 12’de yer verilmiştir:

Tablo 12.

Anahtar kelimelerin her birinin kelime sayısı

	No.	Kod	f
Anahtar	1.	1	110
Kelimelerin	2.	2	171
Her Birinin	3.	3	64
Kelime	4.	4	29
Sayısı	5.	5	3
Kategorisi	6.	6	2
	Toplam		379

Bildiri özetlerinde yer verilen anahtar kelimelerin her birinin kelime sayısına ilişkin 6 koda ulaşılmıştır. İki kelimedenden oluşan anahtar kelimelerin en çok tercih edilen anahtar kelime olduğu görülmüştür. Bir kelimedenden ve üç kelimedenden oluşan anahtar kelimelerin de sıklıkla tercih edildiği görülmektedir. 4, 5 ve 6 kelime gibi uzun anahtar kelimeler az sıklıkta tercih edilmiştir. Aşağıda anahtar kelime kullanımına örnek verilmiştir:

Anahtar Kelimeler: Kanal İstanbul projesi, sosyobilimsel konular, fen bilgisi öğretmen adayları (2, 3 ve 4 kelimedenden oluşan anahtar kelime kullanımı), (12. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, 2016, s. 9)

Anahtar kelimelerde anahtar kelime özelliği taşımayan kullanımlar aşağıda sunulmuştur:

Tablo 13.

Bildiri özetlerinde anahtar kelime özelliği taşımayan kullanımlar

Anahtar Kelime Özelliği	No.	Kod	f
Taşımayan	1.	Örneklem İfade Eden	8
Kullanımlar	2.	Modelle İlgili	4
Kategorisi	3.	Veri Analiziyle İlgili	2

Bildiri özetlerinde anahtar kelime niteliği taşımayan 3 farklı koda ulaşılmıştır. 8 anahtar kelime örneklem ifade ederken 4'ü model, 2'si veri analizi ifade etmektedir. Anahtar kelime niteliği taşımayan kullanımlara aşağıda örnek verilmiştir:

Başlık: Problem Çözme Becerisi Gelişmiş ve Gelişmemiş Çocukların Davranış Durumlarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi

Anahtar Kelimeler: Problem çözme becerisi, okul öncesi, karma model (Modelle ilgili anahtar kelime kullanımı), (2. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi, s. 91)

Anahtar kelimelerin başlıkla uyumunu ortaya koyan bulgulara Tablo 14'te yer verilmiştir:

Tablo 14.

Bildiri özetlerindeki anahtar kelimelerin başlıkla uyumu

Anahtar Kelimelerin Başlıkla Uyumu	No.	Kod	f	%
	1.	Bütün Anahtar Kelimeler Başlıkla Uyumlu	63	%58,87
	2.	Bütün Anahtar Kelimeler Başlıkla Uyumlu Değil	44	%41,12
Kategorisi	Toplam		107	%100

Akademik Yazma Açısından Bildiri Özetleri

Tablo 14’te bildiri özetlerindeki anahtar kelimelerin başlıkla uyumuna yönelik iki farklı bilgi yer almaktadır. 63 özetle anahtar kelimelerin hepsi başlıkla uyumludur. 44 özetle ise en az bir anahtar kelime başlıkla uyumlu değildir. Anahtar kelimelerin başlıkla uyumlu olduğu ve olmadığı kullanımlara aşağıda örnek verilmiştir:

Başlık: Okulda Üniversite Modeli-Temelli Öğretimin 5. Sınıf Öğrencilerinin Kesir Bilgisini Geliştirme Üzerine Etkisi

Anahtar kelimeler: Üniversite-okul iş birliği, okulda üniversite modeli, kesirler, ortaokul matematiği, yarı deneysel çalışma (Yöntemle ilgili anahtar kelime kullanımından dolayı başlıkla uyumsuz anahtar kelime), (12. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, 2016, s. 15)

Başlık: Zeynep Cemali’nin Çocuk Edebiyatı Yapıtlarındaki Evrensel Değerler

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, Zeynep Cemali, evrensel değerler (Anahtar kelimelerin tamamının başlıkla uyumlu olduğu bildiri özeti), (UTEOK, 2017, 3 numaralı bildiri)

Anahtar kelimelerin özetle kullanılma durumları aşağıda gösterilmiştir:

Tablo 15.

Anahtar Kelimelerin Özetle Kullanılma Durumu

Anahtar Kelimelerin Özetle Kullanılması Kategorisi	No.	Kod	f	%
1.	Anahtar kelimelerin tamamı	özette kullanılan	91	%85,04
2.	Anahtar kelimelerin tamamı	özette kullanılmayan	16	%14,95
Toplam			107	%100

Yukarıdaki tabloda özetle yer verilmeyen anahtar kelimelere ilişkin bilgiler sunulmuştur. 91 özetle anahtar kelimelerin tamamı özet metninde yer almıştır. 16 özetle ise anahtar kelimelerin tamamına özet metninde yer verilmemiştir. Bu tür bildiri özetlerinde anahtar kelimelerin bir kısmına özetle yer verilmemiştir.

Tartışma ve Sonuç

Akademik yazma açısından bildiri özetlerinin ele alındığı bu araştırmada “Başlık”, “Özet Metni” ve “Anahtar Kelime” olmak üzere üç tema altında veriler sınıflandırılmıştır.

Öncelikle bildiri özetlerinin başlıkları kelime sayısı olarak ele alınmıştır. En çok 9 kelimelik başlıkların kullanıldığı saptanmıştır. Kelime aralığı olarak değerlendirildiğinde 7-13 kelime arasındaki başlıkların en çok tercih edildiği görülmüştür. Az sayıda da olsa 14-19 kelime aralığı gibi uzun başlıklarda kullanılmıştır.

Literatürde Deniz ve Karagöl (2016) tarafından lisansüstü tez başlıklarındaki kelime sayısına ilişkin, Sevim ve Erem (2012) tarafından da yüksek lisans tez başlıklarına yönelik araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Deniz ve Karagöl (2016: 255) tarafından yapılan araştırmaya göre yüksek lisans tezlerinde en çok 13, doktora tezlerinde ise en çok 15 kelimelik başlıkların tercih edildiği saptanmıştır. Sevim ve Erem (2012: 178) tarafından yapılan araştırmaya göre de yüksek lisans tez başlıklarının kelime sayısı aralığı 11-15’tir. Ayrıca Turan, Sevim ve Tunagür (2018: 41) tarafından Türkçe eğitimi alanındaki doktora tez özetlerine ilişkin yapılan araştırmada başlıktaki kelime sayısının en çok 6-10 kelime aralığında toplandığı bilgisine ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra Karagöl (2018: 107-108)’ün eğitim bilimleri alanındaki lisansüstü tezleri akademik yazma açısından incelediği araştırmasında, yüksek lisans tez başlıklarının en çok 10, doktora tez başlıklarının ise 13 kelimeyle yazıldığı belirlenmiştir. Sevim ve Erem (2012), Deniz ve Karagöl (2016), Turan, Sevim ve Tunagür (2018) ve Karagöl (2018) tarafından elde edilen bulgular bu araştırmadaki başlıkların kelime sayısı aralığı bilgisi ile örtüşmektedir. Bu durum, eğitim bilimleri ve sosyal bilimler alanındaki tez, makale ve bildirilerin kelime sayısı aralığı olarak Amerikan Psikoloji Derneğinin Yayım Kılavuzu (APA-6)’nın belirlediği ilkelere uygunluk açısından yıllara göre iyileşme gösterdiği sonucunu ortaya koymaktadır. Bilindiği gibi APA-6, başlık için en fazla 12 kelimeyi önermektedir (APA Yayım Kılavuzu, 2015: 45-46).

Özet başlıklarında yapılan işi belirten kelime bakımından en çok “incelenmesi” kelimesi kullanılmıştır. Bu kelimeyi “etkisi” ve “değerlendirilmesi” kelimeleri takip etmiştir. Güneş ve Çevik (2016: 1198) makale başlıklarında yapılan işi belirten kelime olarak “incelenmesi” kelimesinin kullanıldığını tespit etmiştir. Ayrıca Karagöl (2018: 261), yüksek lisans tezlerinde “incelenmesi” kelimesinin doktora tezlerinde ise “etkisi” kelimesinin en çok tercih edildiğini tespit etmiştir. Karagöl (2018: 261-262)’ün belirttiği gibi “Akademik bir çalışmanın amacı; bir konunun, bir probleme yönelik çözümün ‘incelenmesi, belirlenmesi, araştırılması, çalışılması, değerlendirilmesi ve analizi’dir. Dolayısıyla bu kelimeleri başlıkta kullanmak başlığa anlam açısından bir şey katmamaktadır. Ancak ‘etki, ilişki, algı, tutum, beklenti’ gibi kelimeler, araştırmayı yansıttığı için başlıkta kullanılmaları uygun olabilir.” Literatürdeki bilgiler ve bu araştırmanın bulguları göstermiştir ki araştırmacılar tez, makale ve bildiri gibi akademik yazı türlerinde başlık oluştururken yapılan işi belirten kelime kullanımında hata yapmaktadır. Bu durum, araştırmacıların başlık yazımında eksiklerinin olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

Bildiri özetlerinin %4’ünde kısaltma kullanılmıştır. Güneş ve Çevik (2016: 1195), makale başlıklarının %4,47’sinde kısaltma kullanıldığını saptamıştır. Karagöl (2018: 262) ise yüksek lisans tez başlıklarının %3,79’unda kısaltma belirlemiştir. Her iki araştırma, bu araştırmadaki kısaltma kullanımı ilişkin bulguyu desteklemektedir. Bu durum, çoğu araştırmacının tez, makale ve bildiri yazarken başlıklarda kısaltma kullanılmayacağını bildikleri sonucunu ortaya koymaktadır.

Bildiri özetlerinin %2,66’sında başlıkta örneklem kullanılmıştır. Güneş ve Firdevs (2016: 1201)’in makale başlıklarını inceledikleri araştırmada “Başlıklarda genellikle örneklem grubunun verilisinde farklılıklar görülmektedir.” ifadesine yer verilmiştir. Ancak söz konusu araştırmanın bulgularında başlıklardaki örneklem bilgisine yönelik doğrudan tespit yoktur. Öte yandan Karagöl (2018: 262), yüksek lisans tezlerinin %13,9’unda, doktora tezlerinin de %14,6’sında başlıkta örneklem kullanımı tespit etmiştir. Karagöl (2018: 262)’ün başlıkta örneklem kullanımına ilişkin bulgusuyla bu araştırmanın bulguları örtüşmemektedir. Bu durumun sebebi, bildiri özeti yazarlarının hakem kurulu faktöründen dolayı daha dikkatli olmasıyla açıklanabilir. Örneklem kullanımına yönelik bulgu ve yorumlar, bildiri yazarlarının başlıkta örneklem belirtme işleminden büyük oranda kaçındıkları sonucunu ortaya koymaktadır.

Bildiri özeti başlıklarının %5,33’ünde anlatım bozukluğu vardır. Belirlenen anlatım bozukluklarının sebebi bağdaşıklık unsurlarının yanlış kullanılmasıdır. Deniz ve Karagöl (2016), eğitim bilimleri alanındaki lisansüstü tez başlıklarına ilişkin araştırmasında eğitim bilimleri alanındaki yüksek lisans ve doktora tezlerinin başlıklarında kelime sayısı ve sözdizimi açısından farklılıkların, kuralsızlıkların ve anlatım bozukluklarının olduğu sonucuna ulaşmıştır. Her iki araştırmanın bulguları başlıkta anlatım bozukluğu olması hususunda birbiriyle benzerlik göstermektedir. Bu durum, az sayıda da olsa başlık yazımında anlatım bozukluğu yapan araştırmacıların var olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

Özet metinlerinde en çok araştırmanın amaç cümlesine yer verildiği görülmüştür (%88,6). Amaç cümlesini, veri toplama (%72,6) ve evren-örneklem/çalışma grubu (%71,3) bilgileri takip etmektedir. Araştırma raporunun problem durumu (%59,3), model bilgisi (%53,3), verilerin analizi (%57,3) ve bulgu/sonuç (%57,3) bölümleri tezlerin yaklaşık yarısında yer almıştır. Ön bulgu/ön sonuç (%2), alt amaç/alt problemler (%4), öneriler (%5,3) ve önem (%8,6) bilgisi en az yer verilen araştırma raporu bölümleridir. Varsayım, sınırlılık ve tartışmaya ilişkin özetlerde herhangi bir bilgi yoktur. Ayrıca araştırmacıların özet yazımında araştırma bulgularını “araştırmanın sonucu” olarak nitelediği görülmüştür. Bu durum, araştırmanın bulguları ile araştırmanın sonucunun araştırmacılar tarafından karıştırıldığı yorumunu haklı çıkarmaktadır. Öte yandan özetlerde ön bulgu/ön sonuca yer verme oranı oldukça düşük çıkmıştır. Bu tespit, araştırmacıların çoğunun özet gönderme aşamasında araştırmayı tamamladıklarını düşündürmektedir.

Literatürde tez ve makale özetlerine ilişkin çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmaların birinde yüksek lisans tez özetlerinde yöntem ve araştırma modeli kısmının eksik olduğunu belirlenmiştir (Sevim ve Erem, 2012: 181). Aktaş ve Yurt (2015: 91) tarafından makale özetlerine yönelik yapılan araştırmaya göre özetlerde önem, yöntem ve örneklem bilgisine yer verilmediği tespit edilmiştir. Turan, Sevim ve Tunagör (2012)’ün araştırmasında doktora tezi özetlerinde araştırmanın

amacı, sonucu ve örneklem bilgisine yeterli düzeyde yer verildiği; araştırmanın önemi, veri toplama ve veri analiz teknikleri, bulgular ve öneri bilgilerinin ise yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca Karagöl (2018: 264), yüksek lisans tez özetlerinde model, problem durumu, genel sonuç, tartışma ve öneriler; doktora tez özetlerinde ise problem durumu, örneklem seçme yöntemi, genel sonuç ve öneriler bölümlerinin az rastlanan bölümler olduğunu saptamıştır. Belirtilen araştırmaların bulguları ile bu araştırmada ulaşılan veriler birbiriyle örtüşmektedir. Bu durum, araştırmacıların araştırma raporu özeti yazarken amaç cümlesine yer vermeye özen gösterdiği ancak önem, model, örneklem, veri toplama, veri analizi, bulgu, genel sonuç ve öneri bölümlerinin yazımında araştırmacıların mutabık olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Bildiri özetlerinin yazımında “kullan-” fiilinin en çok tercih edildiği belirlenmiştir. Bu fiili sırasıyla “oluş-, belirle-, incele-, gör-, tespit et-, amaçla-, gerçekleştir-, yap-, göster-, düşün-, ortaya koy-, değerlendir-, analiz et-, ulaş-, uygula-, belirt-, katıl-, ortaya çık-, söyle-, sağla-, çalış-, topla-, elde et-, yer ver-, sapta-, tartış- ve bulun-” izlemektedir. Karagöl (2018: 265), yüksek lisans tezlerinin özet bölümleri yazılırken “kullan-” fiilinin sık tercih edildiğini tespit etmiştir. Bu fiili sırasıyla “gör-, incele-, belirle-, oluştur-, tespit et-, uygula-, değerlendir-, yap-, bul-, sapta-, amaçla-, gerçekleştir-, oluş-, ulaş-, ortaya koy-, söyle-, yer al-” fiilleri takip etmiştir. Doktora tezlerinin özetlerinde de en çok “kullan-” fiilinin tercih edildiğini, bu fiili sırasıyla “gör-, incele-, belirle-, göster-, oluştur-, tespit et-, uygula-, oluş-, yararlan-” fiillerinin izlediğini saptamıştır. Karagöl (2018: 265)’ün lisansüstü tez özetlerinde kullanılan fiiller tespitiyle bu araştırmada ortaya konulan bildiri özetlerindeki fiiller büyük oranda birbiriyle benzerlik göstermektedir. Bu durum, belirtilen fiillerin Türkçenin akademik metinlerinde kullanılan fiillerinin bir kısmını oluşturduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

Bildiri özetlerinde kullanılan kip eklerine ilişkin yapılan incelemede, öğrenilen geçmiş zaman kip ekinin en çok kullanılan ek olduğu belirlenmiştir (%91,3). Öğrenilen geçmiş zamanın en çok kullanılması, beklenen bir durumdur. Çünkü özet, araştırma bittikten sonra yazılmaktadır. Araştırmacıların bilimsel toplantılara özet gönderme aşamasında araştırmayı tamamlayarak özet gönderdikleri düşünülebilir. Bu durum araştırmada ulaşılan ön bulgu/ön sonuç yazma oranının düşük olması bulgusuyla da örtüşmektedir. Öğrenilen geçmiş zaman kip ekini, sırasıyla şimdiki zaman (-makta, -mekte), geniş zaman, gelecek zaman ve gereklilik kip ekleri takip etmektedir. Aktaş ve Yurt (2015: 90), Türkçe eğitimi alanındaki makale özetlerine ilişkin araştırmasında en çok geçmiş zaman kip ekinin kullanıldığını ortaya koymuştur. Karagöl (2018: 266) de lisansüstü tez özetlerinde en çok öğrenilen geçmiş zaman ekinin kullanıldığını belirlemiştir. Her iki araştırmanın bulgusu bu araştırma ile paraleldir.

Bildiri özetlerinde en fazla 3 anahtar kelimeye yer verilmiştir (%50,46). Daha sonra sırasıyla 4, 5, 2 ve 6 anahtar kelimeye yer verildiği belirlenmiştir. Aktaş ve Yurt (2015: 90)’un Türkçe eğitimi alanındaki makale özetlerine yönelik yaptıkları çalışmaya göre makalelerdeki anahtar kelime sayısı en çok 4-5 kelimedir. Aktaş ve Yurt (2015: 90)’un araştırması, en çok yer verilen anahtar kelime sayısı bakımından bu araştırma ile örtüşmemektedir. Öte yandan yapılan araştırmada 47 özetle anahtar kelimeye yer verilmediği belirlenmiştir. Bu durum akademik yazma açısından bir eksikliklerdir. Çünkü araştırmaya indekslerde ulaşılabilmesi her şeyden önce anahtar kelimelerin kullanımına bağlıdır. Karagöl (2018: 265) eğitim bilimleri alanındaki lisansüstü tezlerin bir kısmında, Turan, Sevim ve Tunagür (2018: 41) de Türkçe eğitimi alanındaki makale özetlerinin bazılarında anahtar kelimeye yer verilmediğini belirlemiştir. Bu iki araştırmanın bulgusu bu araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Anahtar kelimelerin her birinin kelime sayısına ilişkin yapılan incelemede en fazla iki kelimedenden oluşan anahtar kelimelerin tercih edildiği belirlenmiştir. Daha sonra bir ve üç kelimedenden oluşan anahtar kelimelerin kullanıldığı görülmüştür. Beş ve altı kelime gibi uzun anahtar kelimelere yer verildiği de tespit edilmiştir. Karagöl (2018: 269), yüksek lisans ve doktora tezlerinde en çok 2 kelimedenden meydana gelen anahtar kelimeler kullanıldığını ifade etmiştir. Ayrıca Tatar ve Tatar (2008: 100) tarafından Türkiye’deki fen bilimleri ve matematik eğitimi alanlarındaki makalelere yönelik yapılan araştırmada sekiz kelimedenden oluşan kelime grubu kullanımlarının olduğu tespit edilmiştir. Karagöl (2018: 269) ve Tatar ve Tatar (2018: 100) tarafından yapılan araştırmaların bulguları bu araştırma ile örtüşmektedir. Bu durum, anahtar kelime yazma hususunda problem yaşayan araştırmacıların olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

Bildiri özetlerinde, örneklem, model ve veri analizi ifade eden anahtar kelimelerin olduğu görülmüştür. Akın (2009: 85-86)'ın belirttiği gibi anahtar kelimelerin başlığı ve konuyu yansıtması beklenir. Bunun yanı sıra anahtar kelimelerin doğru tespit edilmesi, özet ile bildiri tam metninin yazımını kolaylaştırır. Özetlerde örneklem, model ve veri analizine ilişkin anahtar kelimelere yer verilmesi bu sebeple bir hatadır. Ayrıca Karagöl (2018: 269), lisansüstü tezlerde araştırmacıların tezin yöntemiyle ilgili bazı kavramlara anahtar kelime olarak yer verdiğini ancak tezlerin çoğunluğunda anahtar kelimelerin konuyu yansıtması bakımından başarılı bir biçimde belirlendiğini tespit etmiştir. Karagöl (2018: 269)'ün tespiti bu araştırma ile benzerlik göstermektedir.

Anahtar kelimelerin %58,87'si başlıkla uygunken %41,12'si, başlıkla uygun değildir. Ayrıca anahtar kelimelerin %85,04'ü özette yer alırken %14,95'ine özette yer verilmemiştir. Başlıkla uygun olmayan ve özette yer verilmeyen anahtar kelimelerin varlığı, akademik yazma açısından önemli bir eksikliklerdir. Çünkü anahtar kelimelerin başlığı ve konuyu yansıtması beklenir (Akın, 2009: 85-86). Başlığı yansıtmayan anahtar kelimeler araştırmadaki ana konunun anlaşılmasında engel oluşturabilir. Literatürde anahtar kelimelerin başlıkla uyumunu değerlendiren bir çalışma yoktur. Öte yandan anahtar kelimelerin özette kullanılmaması, özete konuyu yansıtmasında sorun teşkil edebilir. Anahtar kelimelerin özette kullanımına ilişkin Karagöl (2018: 265), yüksek lisans tez özetlerinde anahtar kelimelerin tamamına değinenlerin oranının %62, doktora tez özetlerinde ise bu oranın %68,2 olduğunu tespit etmiştir. Özette yer verilmeyen anahtar kelimelerin varlığı açısından Karagöl (2018: 265)'ün bulgusuyla bu araştırma örtüşmektedir.

Bildiri özeti yazımında; araştırma raporunun bütün bölümlerinin dengeli biçimde özetle yansıtılmadığı, başlık yazımında birtakım hatalar yapıldığı, anahtar kelimelerin belirlenmesi ve bu kelimelerin özet metni ile başlıkta kullanımında eksikliklerin olduğu genel sonuç olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmada elde edilen bulgu ve sonuçlardan hareketle aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

- Akademik yazma, lisansüstü eğitim programlarına zorunlu ders olarak konulmalıdır.
- Bildiri özetlerinin oluşturulurken başlık yazımına dikkat edilmelidir. Başlığın çok uzun olmamasına, örneklem ifade etmemesine ve başlıkta kısaltma kullanılmamasına dikkat edilmelidir.
- Özet metni, araştırma raporunun bütün bölümlerini dengeli biçimde yansıtmalıdır.
- Anahtar kelimeler, araştırmanın başlığı ve konusuyla ilgili olmalıdır. Anahtar kelimelere özet metninde ve başlıkta yer verilmelidir. Her biri 5-6 ve daha fazla kelimedenden oluşan anahtar kelimelere yer verilmemelidir.
- Bilimsel toplantı genel ağ adreslerinde özet metninin oluşturulmasıyla ilgili ayrıntılı bilgiye yer verilmelidir.

Kaynaklar

- Akın, G. (2009). *Bilimsel araştırma ve yazım teknikleri*. Ankara: Tiydem Yayıncılık.
- Aktaş, E. ve Yurt Uzuner, S. (2015). Türkçe eğitimi alanındaki makale özetlerine yönelik bir içerik analizi. *Turkish Studies*, 10 (7), 73-96.
- Anita, C. & Judit, K. (2000). *A brief guide to academic writing*. Budapest: Muszaki Könyvkiado
- APA Publication Manual. (2015). *Amerikan Psikoloji Derneği yayım kılavuzu*. (6. Baskı). (Çev. E. Karadağ). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Atmaca, Ç. (2016). Comparison of hedges in M. A. theses and PH.D. dissertations in ELT. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 8(2), 309-325.
- Bahar, M. A. (2014). Lisansüstü eğitimde akademik yazma ve önemi. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 209-233.
- Bailey, S. (2006). *Academic writing*. New York: Routledge.
- Bailey, S. (2011). *Academic writing (a handbook for international students)*. New York: Routledge.
- Bowker, N. (2007). *Academic writing: a guide to tertiary level writing*. Massey: Massey University Student Life Palmerston North.
- Butler, L. (2012). *Fundamentals of academic writing*. New York: Pearson Longman.

Akademik Yazma Açısından Bildiri Özetleri

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö., E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Pegem.
- Chin, P., Koizumi, Y., Reid, S., Wray, S. & Yamazaki, Y. (2015). *Academic writing skills*. Singapore: Cambridge University.
- Coffin, C., Curry, M., J., Goodman, S., Hewings, A. Lillis, T., M. & Swann, J. (2005). *Teaching academic writing*. New York: Routledge.
- Coffin, C., Curry, M., J., Goodman, S., Hewings, A. Lillis, T., M. & Swann, J. (2005). *Teaching academic writing*. New York: Routledge.
- Coşkun, E. & Kan, O. (2013). Lisansüstü tezlere ait özet metinlerinin yazım tekniği bakımından değerlendirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(4), 299–313.
- Deniz, K. & Karagöl, E. (2016). Eğitim bilimleri alanındaki lisansüstü tez başlıklarının kelime sayısı ve söz dizimi bakımından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(2), 248-260.
- Deniz, K. & Karagöl, E. (2017). Akademik yazma açısından tez yazım kılavuzları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(2), 287-312.
- Gillet, A., Hammond, A. & Martala, M. (2009). *Successful academic writing*. London: Pearson Education Limited.
- Güneş, F. & Çevik, A. (2016). Makale başlıklarının incelenmesi. *Turkish Studies*, 11 (3), 1185-1202.
- Hartley, J. (2008). *Academic writing and publishing a practical handbook*. New York: Routledge.
- Hewings, M. (2001). *Academic writing in context*. Birmingham: University of Birmingham Press
- Hinkel, E. (2004). *Teaching academic ESL writing*. USA: Lawrence Erlbaum Associates.
- Irvin, L., L. (2010). What is “academic” writing? Charles Lowe ve Pavel Zemliansky (Ed.), *Writing spaces* (ss. 3-17). Indiana: Parlor Press.
- Karagöl, E. (2018). Akademik yazma açısından lisansüstü tezler. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Kızıltepe, Z. (2015). İçerik analizi nedir? Nasıl oluşmuştur? F. N. Seggie ve Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (ss. 253-266). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Leki, I. (1998). *Academic writing*. Cambridge: Cambridge University.
- Monippally, M., M. & Pawar, B., S. (2010). *Academic writing*. India: Response Books.
- Murray, R. & Moore, S. (2006). *The handbook of academic writing -a fresh approach-*. England: Open University.
- Murray, R. (2015). *Tez nasıl yazılır* (Çev. Ş. Çınkır). Ankara: Anı.
- Oshima, A. & Hogue, A. (2007). *Introduction to academic writing*. New York: Pearson-Longman.
- Paltridge, B. (2004). Academic writing. *Language Teaching*, 37 (2), 87-105.
- Patton, Q., M. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (M. Bütün ve S. B. Demir, Çev. Ed.) Ankara: Pegem.
- Pecorari, D. (2008). *Academic writing and plagiarism*. London: Continuum.
- Seggie, N. F. & Bayyurt, Y. (2015). Nitel araştırma yöntemi. F. N. Seggie & Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (ss. 11-22). Ankara: Anı.
- Seggie, N. F., & Yıldırım, A. M. (2015). Nitel araştırmaların desenlenmesi. F. N. Seggie & Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (ss. 23-35). Ankara: Anı.
- Sevim, O. & Erem, N. (2012). Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlıklarına ve özetlerine eleştirel bir bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(3),174-186.
- Sevim, O. & İşcan, A. (2012). Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde geçen anahtar kelimelere dönük bir içerik analizi. *Turkish Studies*, 7(1), 1863-1873.
- Silvia, P. J. (2007). *How to write a lot*. Washington: American Psychological Association.
- Swales, J. M. & Feak C. B. (2012). *Academic writing for graduate students essentials and skills*. Michigan: University of Michigan Press.
- T.C. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı (2018). *Eğitim Bilimleri Temel Alanı Doçentlik Başvuru Şartları*, 29.10.2018 tarihinde <http://www.uak.gov.tr/?q=node/86#2018E> sayfasından erişilmiştir.
- Tatar, E. & Tatar, E. (2008). Fen bilimleri ve matematik eğitimi araştırmalarının analizi-1: Anahtar Kelimeler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (16), 89-103.

- Turan, L., Sevim, O. & Tunagür, M. (2018). Türkçe eğitimi alanındaki doktora tezlerinin özet bölümlerine yönelik bir içerik analizi, *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(11), 29-44.
- Türkiye Bilimler Akademisi. (2011). *Türkçe bilim terimleri sözlüğü sosyal bilimler*. Ankara: TÜBA.
- ÜAK. (2018). *Doçentlik başvuru şartları* (2018 Nisan Dönemi). 08.12.2108 tarihinde http://www.uak.gov.tr/temelalan/TA_Tablo1_2018N_071217.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi, *Eğitim ve Bilim*, 23, 7-17.
- Zemach, D. & Rumisek, L. (2005). *Academic writing from paragraph to essay*. Oxford: Macmillan.

Extended Abstract

Introduction

Scientific text products created with academic writing skills are called academic writing. One of the types of academic writing is abstracts of papers. An oral or poster presentation of a statement, opinion and report on a topic in scientific meetings is called a statement. The texts prepared for the presentation of these papers to the scientific board and providing brief information about the nature of the research can be described as a summary of the papers. Abstracts are types of academic text that researchers produce with academic writing skill. The examination of the abstracts of papers is important to establish the status of this type of academic writing in terms of academic writing ability and to draw the boundaries of academic writing. Academic writing is "the ability to write, which has its own principles in terms of content, form, writing principles, language and expression in the process of reporting various types of research in the academic context." (Karagöl, 2018: 3).

The aim of the research is to examine abstracts of papers in terms of academic writing. To achieve detailed data for this purpose, the following sub-problems have been identified: What is the status of titles in terms of academic writing? What parts of the research report are included in the abstracts of the papers? What are the academic verbs used in the abstracts of papers? Which mode annexes are included while creating the abstracts? What are the preferred narrator types and roofs in the abstracts? What is the status of the keywords in the abstract of the paper in terms of academic writing?

Method

The research is planned as a qualitative study. Interviews, observations and documents are data collection methods of qualitative research. This research aims to examine abstracts of papers in terms of academic writing, so the method of document analysis was used in the research. Documents can be expressed as an object of review in qualitative studies. The object of the research is the abstracts of scientific meetings organized in the field of educational sciences and social sciences. The data were collected using the "Abstract Paper Review Form". The form in question was adapted from the "Thesis Review Form" created by Karagöl (2018). "Abstract Paper Review Form" consists of 3 main sections and 25 questions. "Title", "Summary Text" and "Keywords" are the main parts of the form. The adapted form was tried in 3 abstracts before data collection and all items were found to be suitable for data collection. The form was reproduced in terms of the number of abstracts and the data obtained from each summary was recorded in the form. In qualitative research, different techniques such as discourse analysis, speech analysis, descriptive analysis and content analysis are used to analyze the data. In this research, content analysis was used. In order to reach the data in the summaries, content analysis technique was used with the help of the form. "Title", "Summary Text" and "Keywords" in the form constitute the "theme" dimension of the content analysis. 25 questions constitute the "category" dimension of content analysis. With the help of predefined themes and categories, the data in the summaries were reached. These data constitute the codes.

Result and Discussion

It was determined that most 9 word titles were used. In terms of the word that indicates the work done in the abstract titles, the word "examination" was used most. This word was followed by the words "influence" and "evaluation".

Akademik Yazma Açısından Bildiri Özetleri

It was observed that the purpose sentence of the research was mostly included in the abstract texts (88.6%). It is determined that the verb “use-” is most preferred in the writing of the abstracts. In the examination of the modal suffixes used in the abstract of abstracts, it was determined that the learned past modal suffix was the most used (91.3%). Maximum 3 keywords are included in the summary of the papers (50,46%). In the examination of the number of words of each of the keywords, it was determined that the keywords consisting of maximum two words were preferred. It has been seen in the abstracts that there are keywords that represent sampling, model and data analysis. While 58.87% of the keywords are appropriate with the title, 41.12% are not suitable with the title.

The general conclusion was that all parts of the research report were not reflected in the summary in a balanced way, some errors were made in the title writing, there were deficiencies in the identification of key words and the use of these words in the summary text and in the title.